

Ułankiewiczowi, kierownikowi oddziału wytwórni Polskiego Monopoli Tytoniowego w Grodnie, — **Klemensowi Zawiszy**, urzędnikowi Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Chorzowie;

za zasługi na polu pracy społecznej

Kazimierzowi Basterowi, urzędnikowi Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 1937 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) *Stawoj Składkowski*.

—oOo—

147.

ZARZĄDZENIE

Na zasadzie art. 5 ustawy z dnia 23 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 458) nadaję

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy

za zasługi na polu rozwoju Ligi Morskiej i Kolonialnej

Pawłowi Dworaczkowi, urzędnikowi samorządowemu w Chropaczowie województwa śląskiego, — **Józefowi Gajkowskiemu**, starszemu ogrodnikowi, — **Piotrowi Krukowskiemu**, ślusarzowi-trasero-
rowi w Lublinie, — **Józefowi Przybyłemu**, mistrzowi rzeźnickiemu w Małej Dąbrówce województwa śląskiego;

za zasługi na polu pracy społecznej

Aleksandrowi Ciaparze, szoferowi monterowi w Warszawie, — **Marii Cybulskiej**, instruktorce oświatowej w Warszawie, — **Sewerynowi Cybulskiemu**, mechanikowi w Warszawie, — **Franciszce Czerskiej** w Zielonce województwa warszawskiego, — **Konradowi Dudzie**, posterunkowemu Policji Państwowej, — **Ryszardowi Fibichowi**, elektromonterowi w Łodzi, — **Zygmuntowi Fijałkiewiczowi** w Warszawie, — **Teodorowi Grabowskiemu**, tkaczowi w Warszawie, — **Eugeniuszowi Habichowi**, robotnikowi w Warszawie, — **Karolowi Janocie**, ekspedientowi w Warszawie, — **Stanisławowi Kałasce**, szoferowi w Warszawie, — **Zygmuntowi Kręzłowi**, przemysłowcowi w Wieluniu, — **Zygmuntowi Lisowi**, strażakowi w Łodzi, — **Franciszkowi Mazuszkowi**, murarzowi w Łodzi, — **Józefowi Teodorowi Michalskiemu** w Warszawie, — **Edwardowi Neugebauerowi**, konduktorowi kolejowemu w Legionowie, — **Bronisławowi Pawłowskiemu**, mistrzowi stolarskiemu w Łodzi, — **Marianowi Poświęńskiemu**, malarzowi w Pruszkowie, — **Wacławowi Rutkowskiemu**, elektromonterowi w Warszawie, — **Józefowi Sobolewskiemu**, urzędnikowi Komendy Głównej Policji Państwowej, — **Tadeuszowi Janowi Szopińskiemu**, maszyniście kolejowemu w Rembertowie, — **Józefowi Utracie** w Tomaszowie Mazowieckim, — **Józefowi Wolskiemu**, buchalterowi w Warszawie;

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz drugi

za zasługi na polu rozwoju Ligi Morskiej i Kolonialnej

Emanuelowi Tomasowi, górnikowi w Rydułtowach województwa śląskiego.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 1937 r.

Prezes Rady Ministrów:

(—) *Stawoj Składkowski*.

—oOo—

148.

OBWIESZCZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 16 kwietnia 1937 r.

w sprawie ogłoszenia statutu wzorowego dla komunalnych kas oszczędności.

Na podstawie § 7 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173) ogłasza się niżej podany tekst statutu wzorowego dla komunalnych kas oszczędności.

Minister Skarbu:

(—) *E. Kwiatkowski*

STATUT WZOROWY DLA KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

Statut (firma Kasy)

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Powiatowego Związku Samorządowego Wojewódzkiego Związku Samorządowego Związku Międzykomunalnego w założona pod powyższą firmą przez miasto powiatowy związek samorządowy wojewódzki związek samorządowy związek międzykomunalny

W skład związku międzykomunalnego wchodzi

W dalszym ciągu Statutu niniejszego (firma Kasy) zwana będzie „Kasą Oszczędności” lub „Kasą”. Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 2.

Kasa zorganizowana na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173), posiada osobowość prawną charakteru publiczno-prawnego odrębną od osobowości prawnej (nazwa związku założycielskiego).

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar (nazwa związku założycielskiego) oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 4.

Na podstawie uchwały (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego) i za zezwoleniem władzy nadzorczej Kasa może otwierać oddziały, zbiornice, kantory wymiany i zakłady zastawnicze (lombardy).

§ 5.

Siedzibą Kasy jest

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej: herb województwa miasta powiatu

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

Miasto powiatowy związek samorządowy wojewódzki związek samorządowy jako związek założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel.

Związki samorządowe uczestniczące w związku międzykomunalnym, który Kasę założył, ponoszą z tytułu poręki wobec osób trzecich odpowiedzialność solidarną

Brzmienie alternatywne bądź warianty podkreślono linią przerywaną.

za wszelkie zobowiązania Kasy

albo

za wkłady oszczędnościowe oraz za zobowiązania wynikające z następujących czynności Kasy:

albo

za wkłady oszczędnościowe.

(Nazwa związku założycielskiego lub nazwa związków samorządowych uczestniczących w Związku Międzykomunalnym) może (gą) przyjąć poza tym odpowiedzialność i za inne zobowiązania Kasy, o ile w poszczególnym przypadku (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego bądź organów stanowiących związków samorządowych uczestniczących w związku międzykomunalnym), powzięcie(ma) specjalną w tej sprawie uchwałę.

Związki samorządowe wchodzące w skład związku międzykomunalnego, który Kasę założył, odpowiadają między sobą za zobowiązania Kasy w następującym stosunku:

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym (nazwa związku założycielskiego lub nazwy związków samorządowych, uczestniczących w związku międzykomunalnym).

§ 11.

Językiem urzędowym w Kasie jest język polski.

§ 12.

Kasa jest członkiem Związku Komunalnych Kas Oszczędności w, który w dalszym ciągu niniejszego statutu nazywany będzie Związkiem Kas Oszczędności.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

- 1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
- 2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
- 3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14.

Rada Kasy jest ciałem kolegiальnym, składającym się z przewodniczącego i członków (4 do 14), wybieranych na lat 3 przez (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego). Równocześnie z wyborem członków Rady (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego) wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Tak członkowie Rady, jak i ich zastępcy, powinni być wybrani w połowie spośród osób należących do organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego), a w połowie spośród osób do organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego) nie wchodzących. Członkami Rady Kasy nie mogą być pracownicy Kasy.

Ustępujący członkowie Rady pełnią swe funkcje do chwili wyboru nowej Rady.

Zastępcy wchodzi w skład Rady tylko w przypadku przedwczesnego ustąpienia, zawieszenia w czynności, bądź utraty mandatu członków Rady i to na pozostały czasokres urzędowania Rady.

Przewodniczącym Rady jest z urzędu przewodniczący (nazwa organu wykonawczego związku założycielskiego) lub jego urzędowy zastępca. Przewodniczący Rady nie bierze udziału w głosowaniu. Rozstrzyga on w razie równości głosów.

Przewodniczący oraz członkowie Rady Kasy pełnią swe funkcje bezpłatnie. Przysługują im jednak diety za udział w protokółowanych posiedzeniach, o ile nie stoją temu na przeszkodzie przepisy specjalne, oraz zwrot kosztów podróży w wysokości, uchwalonej przez Radę Kasy, w myśl zasad ustalonych przez Związek Kas Oszczędności.

§ 15.

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący Rady co najmniej raz na kwartał.

Rada Kasy musi być ponadto zwołana na żądanie Władzy Nadzorczej, Związku Kas Oszczędności, Komisji Rewizyjnej, Dyrekcji Kasy bądź też na pisemny wniosek co najmniej jednej-trzeciej członków Rady z podaniem spraw, które mają być przedmiotem obrad.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłymi, nastąpić powinno co najmniej na dni przed terminem posiedzenia za pomocą pisemnego zawiadomienia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zawiadomienia na posiedzeniu poprzednim.

Zawiadomienie pisemne powinno być doręczone za potwierdzeniem odbioru, zawiadomienie ustne powinno być stwierdzone protokółarnie.

§ 16.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy. Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił 3 kolejne posiedzenia Rady Kasy, może być pozbawiony mandatu na mocy uchwały (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego) na wniosek Rady Kasy.

Członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszaniu w czynnościach w tych samych przypadkach i z tymi samymi skutkami co członkowie. (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego).

§ 17.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się:

- a) wybór i odwołanie członków Dyrekcji i ustalanie dla nich wynagrodzeń;
- b) wybór delegata (delegatów) na walne zgromadzenie Związku Kas Oszczędności;
- c) wybór komisji kredytowej i innych komisji;
- d) ustanawianie regulaminów dla czynności własnych, oraz regulaminów dla komisji i Dyrekcji;
- e) ustalanie ogólnych zasad i wytycznych co do sposobu administrowania majątkiem Kasy;
- f) decyzje o nabywaniu, budowie i sprzedaży realności dla własnego użytku;
- g) występowanie z wnioskiem do organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego) w sprawie otwierania oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz ustanawianie dla nich regulaminów;
- h) zatwierdzanie preliminarzy budżetowych Kasy oraz zezwalanie na wydatki budżetem nieobjęte;
- i) zatwierdzanie sprawozdań Dyrekcji, rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów oraz r-ków zysków i strat i udzielanie Dyrekcji absolutorium;
- j) postanawianie na wniosek Dyrekcji o zaciąganiu przez Kasę pożyczek;
- k) postanawianie w granicach obowiązujących przepisów o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy, oraz o sposobie pokrycia strat;
- l) powoływanie i odwoływanie na wniosek Dyrekcji prokurentów i pełnomocników Kasy;
- m) ustalanie na wniosek Dyrekcji rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy;
- n) ustanawianie przepisów uposażeniowych, emerytalnych oraz przepisów, dotyczących innych rodzajów ubezpieczeń dla członków Dyrekcji stale zatrudnionych w Kasie, prokurentów i innych pracowników Kasy;
- o) wystąpienie do organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego) z wnioskiem o likwidację lub połączenie Kasy;
- p) projektowanie zmian statutu Kasy.

§ 18.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. Rada Kasy zdolna jest do powzięcia uchwał oraz do przeprowadzenia wyborów, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

W sprawach:

- a) zbycia nieruchomości,
- b) zaciągnięcia pożyczki,
- c) wniosków o otwarcie oddziałów i zbiornic, jak również o zorganizowanie oddziałów zastawniczych (lombardów),

d) wyboru i odwołania członków Dyrekcji i komisji Kasy,

e) uchwalania projektów zmian statutu,

f) wniosków, dotyczących połączenia i likwidacji Kasy, Rada Kasy może powziąć uchwałę zwykłą większością głosów, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 2/3 liczby członków Rady.

O ile na posiedzeniu nie można powziąć uchwały z powodu braku wymaganej liczby obecnych, Rada Kasy na następnym posiedzeniu z tym samym porządkiem dziennym zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

§ 19.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie obecnych przewodniczący zarządza głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz w sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

Przewodniczącemu Rady Kasy służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał Rady Kasy, naruszających prawo albo statut lub szkodliwych dla interesu publicznego albo interesu Kasy — z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni o decyzję do Związku Kas Oszczędności.

Dyrekcja Kasy.

§ 20.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegiальnym, składającym się z członków (od 3 do 5).

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca (zastępcy) oraz członek (członkowie) Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca (zastępcy) powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) Rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

albo

Dyrektor zarządzający i jego zastępca muszą posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) Rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173), przy czym dyrektor zarządzający powinien być stale zatrudniony w Kasie.

Dyrektora zarządzającego i jego zastępcę (zastępców) oraz pozostałych członków Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

Członków Dyrekcji, nie zatrudnionych stale w Kasie, wybiera Rada Kasy na lat trzy. Nie pobierają oni stałego wynagrodzenia, lecz przysługuje im prawo do diet za udział w protokółowanych posiedzeniach Dyrekcji i komisji Kasy.

Członkami Dyrekcji nie mogą być osoby należące do Rady Kasy, organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego), urzędnicy i pracownicy władz administracji ogólnej, ani też pracownicy (nazwa związku założycielskiego) lub Związku Kas Oszczędności.

Członkowie Dyrekcji uczestniczą w posiedzeniach Rady Kasy, lecz nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 21.

Dyrektor zarządzający sprawuje kierownictwo bieżących czynności Kasy Oszczędności; jest on przewodniczącym Dyrekcji i zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Kasy oraz reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucji i osób.

Dyrektorowi zarządzającemu służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał lub zarządzeń Dyrekcji Kasy z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni do Związku Kas Oszczędności o decyzję.

Zastępca dyrektora zarządzającego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki dyrektora zarządzającego w zakresie wymienionym w ust. 1 § niniejszego tylko w razie jego nieobecności bądź

*) Uwaga: Statut Kasy może zawierać postanowienia, określające szczegółowo kwalifikacje, wymagane od dyrektora zarządzającego i jego zastępcy.

w sprawach, zleconych przez dyrektora zarządzającego.

Bliższy podział funkcji pomiędzy członkami Dyrekcji stale zatrudnionymi w Kasie ustala regulamin uchwalony przez Dyrekcję, a zatwierdzony przez Radę Kasy.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 23.

Do zakresu działania Dyrekcji należy:

- a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego;
- b) kierownictwo administracją Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów);
- c) udzielanie kredytów zgodnie z postanowieniami statutu niniejszego oraz obowiązujących regulaminów;
- d) sporządzanie preliminarza budżetowego Kasy, przedstawianie Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;
- e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy i o ich sprzedaży;
- f) kontrolowanie rachunkowości Kasy;
- g) przyjmowanie pracowników na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe oraz zwalnianie pracowników;
- h) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonywanie jej uchwał;
- i) powoływanie i odwoływanie stałego radcy prawnego (syndyka);
- z) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

Komisja Rewizyjna.

§ 24.

. (nazwa związku założycielskiego) sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegiальnym, składającym się z członków (3 do 5) oraz z zastępców, wybieranych przez (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego) na jeden rok spośród lub z poza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych (nazwa związku założycielskiego).

Członkami Komisji Rewizyjnej nie mogą być członkowie Rady, Dyrekcji i komisji Kasy ani też pracownicy Kasy.

Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez (nazwa organu stanowiącego związku założycielskiego), według wzoru wydanego przez Związek Kas Oszczędności.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają przewodniczącego spośród swego grona.

W razie potrzeby Komisja Rewizyjna może powoływać rzeczoznawców, którzy biorą udział w pracach Komisji z głosem doradczym.

§ 25.

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji co najmniej raz na kwartał.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy oraz bilansu, rachunku zysków i strat Kasy, a ponadto dokonywanie rewizji Kasy przynajmniej raz na kwartał. Komisja Rewizyjna może również przeprowadzać dorywcze rewizje Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów), celem sprawdzenia zgodności zasobu gotówki z księgami Kasy, stanu portfelu wekslowego oraz zasobu papierów wartościowych i t. d. W celu wykonania powyższych czynności, Komisja Rewizyjna może żądać od Rady i Dyrekcji Kasy oraz kierownictwa oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień oraz badać akta, księgi i wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności Komisja Rewizyjna przedkłada pisemne sprawozdanie Związkowi Kas Oszczędności (nazwa

władzy właściwej do zatwierdzania uchwał finansowych związku założycielskiego) (nazwa organu wykonawczego związku założycielskiego), a odpisy tych sprawozdań przesyła do wiadomości Radzie i Dyrekcji Kasy. Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy również przedkładanie pisemnych wniosków Radzie Kasy o udzielenie lub nie udzielenie absolutorium Dyrekcji.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności uchwał niezbędna jest obecność co najmniej członków Komisji Rewizyjnej.

Inne przepisy dotyczące członków, organów i pracowników Kasy.

§ 26.

Członkami organów oraz stałym radcą prawnym (syndykiem) nie mogą być osoby pozostające z sobą w związku małżeńskim oraz w stosunkach pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej bez względu na stopień, a w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie. Stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, określony w zdaniu poprzednim, nie może zachodzić również pomiędzy członkami Dyrekcji i pracownikami.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą być bez zezwolenia Związku Kas Oszczędności członkami rad nadzorczych, zarządów, komisji rewizyjnych i pracownikami innych zakładów i instytucji kredytowych.

§ 27.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą korzystać z bezpośredniego kredytu w Kasie. Przepis ten nie dotyczy zaliczek, jakie mogą pobierać pracownicy Kasy na poczet stałych uposażeń.

Osoby zadłużone w Kasie w razie wybrania ich do organów Kasy lub przyjęcia do Kasy w charakterze pracowników nie mogą korzystać z indywidualnych ulg przy spłaceniu tego zadłużenia.

Za bezpośredni kredyt uważać należy zobowiązania wynikające z podpisów na wekslach, skryptach dłużnych lub na jakichkolwiek innych dokumentach.

§ 28.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy, Dyrekcji oraz Komisji Rewizyjnej spisuje się protokół. Do protokołu wpisuje się nazwiska: przewodniczącego, piszącego protokół oraz wszystkich obecnych na posiedzeniu, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownym brzmieniu z podaniem liczby głosów „za” i „przeciw” oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz nazwiska członków odnośnego organu, którzy nie usprawiedliwili swej nieobecności na posiedzeniu.

Protokół ten powinien być najpóźniej na następnym posiedzeniu odczytany, oraz podpisany przez przewodniczącego, piszącego protokół oraz co najmniej przez jednego członka odnośnego organu. Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej podpisują wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu.

§ 29.

Członkowie organów Kasy i jej pracownicy, jak również członkowie komisji są obowiązani do zachowania tajemnicy urzędowej i handlowej, w szczególności zaś do zachowania tajemnicy co do znajdujących się w Kasie kont, wkładów i depozytów.

§ 30.

Przepisy służbowe i dyscyplinarne dla członków Dyrekcji, jak również dla prokurentów i innych pracowników Kasy wydaje Związek Kas Oszczędności, zaś przepisy uposażeniowe, ubezpieczeniowe i emerytalne uchwała Rada Kasy, a zatwierdza Związek Kas Oszczędności, o ile przepisy szczególne inaczej nie stanowią.

§ 31.

Spory pomiędzy organami Kasy rozstrzyga Związek Kas Oszczędności.

Spory między organami Kasy a organami ustrojowymi (nazwa związku założycielskiego), wynikające ze statutowej działalności Kasy, rozstrzyga Władza Nadzorcza.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie

niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38—54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucji finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

- a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;
- b) papierów wartościowych, posiadających ubezpieczenie prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie nie wcześniej, jak na sześć miesięcy przed terminem płatności wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionego wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli, listów przewozowych i innych dokumentów;

11) udzielanie na cele budowlane, w granicach hipotecznego zabezpieczenia, kredytu wekslowego w miarę postępowania budowy do wysokości najwyżej 25% wartości wykonanych robót;

12) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów państwowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

13) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających ubezpieczenie prawne (pupilarne), akcji Banku Polskiego oraz akcji i udziałów banków komunalnych;

14) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

15) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

16) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

17) umieszczanie wolnej gotówki:

- a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;
- b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

18) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

19) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy;

20) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszy;

21) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walerów;

22) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach ubezpieczeń;

23) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 34.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko do wysokości pierwszej połowy wartości sprzedanej nieruchomości, przy czym w pierwszej po-

łowie wartości sprzedanej nieruchomości powinno się mieścić również zabezpieczenie odsetek dwuletnich i przynajmniej 10% sumy pożyczkowej, jako zabezpieczenie ewentualnych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zaległych świadczeń publicznych, korzystających z pierwszeństwą hipotecznego. Pożyczki hipoteczne nie mogą być zabezpieczone na gmachach użyteczności publicznej, jak szkoły, szpitale i t. p.

Budynki i nieruchomości, obciążone wpisem hipotecznym na rzecz Kasy, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia w Powstającym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, bądź w innych publicznych zakładach ubezpieczeniowych lub w innych zakładach za zezwoleniem Ministra Skarbu.

§ 35.

Ogólna suma zadłużenia (nazwa związku założycielskiego) i innych związków samorządowych, przedsiębiorstw i zakładów komunalnych nie może przekraczać 20% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, wykazanej w bilansie Kasy na ostatni dzień ubiegłego roku obrotowego. Udzielenie kredytu ponad 10% wkładów oszczędnościowych wymaga zezwolenia Związku Kas Oszczędności.

Za udzielenie kredytu uważać należy również wszelkie zobowiązania, wynikające z zyr i poręczeń oraz z zakupu obligacji emitowanych przez związki samorządowe.

§ 36.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem wysokości zaciągniętych zobowiązań.

§ 37.

W działalności kredytowej Kasa powinna stosować się do przepisów regulaminu, ustalonego przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

Przyjmowanie wkładów oszczędnościowych.

§ 38.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe tylko w gotówce i tylko na takie wkłady wystawia książeczki oszczędnościowe. Książeczka oszczędnościowa stanowi dowód posiadania w Kasie wkładów oszczędnościowych w wysokości każdorazowego jej salda. Kasa Oszczędności przyjmuje wkłady osób fizycznych i prawnych na ich własny rachunek, bądź na rachunek osób trzecich.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczkę oszczędnościową wpłat poniżej 1 zł. Kasie nie wolno przyjmować wkładów oszczędnościowych na jedną książeczkę oszczędnościową ponad najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu. Jeżeli wkład złożony na poszczególną książeczkę osiągnie najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu, wówczas może on być powiększany tylko przez dopisywanie odsetek.

Kasa nie może wystawiać książeczek oszczędnościowych z tytułu jakichkolwiek lokat, wpłaconych przez instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, oraz z tytułu kredytów zaciągniętych przez Kasę.

§ 39.

Książeczki oszczędnościowe mogą być wystawiane stosownie do żądania wkładcy na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Wkładca może zastrzec, że wypłata z książeczki oszczędnościowej ma być dokonana wyłącznie do rąk oznaczonej osoby lub pod określonymi warunkami. W takim przypadku Kasa Oszczędności powinna wpisać do książeczki oszczędnościowej wzmiankę o zastrzeżeniu, a treść zastrzeżenia do księgi zastrzeżeń.

Zastrzeżenia mogą pochodzić również od Kasy, przy czym na warunki te musi wkładca wyrazić zgodę.

§ 40.

Książeczki oszczędnościowe wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich.

Książeczka powinna zawierać na pierwszej stronie firmę Kasy, numer utworzonego w Kasie rachunku i wzmiankę o ewentualnych zastrzeżeniach, a w książeczkach wystawionych na imiennie oznaczoną osobę także nazwisko i imię tej osoby. Książeczka powinna ponadto zawierać wyciąg ze statutu przepisów, dotyczących wkładów oszczędnościowych. Wpłata i wypłata w książeczce oszczędnościowej powinna być stwierdzona podpisami kasjera (skarbnika) i osoby do tego upoważnionej.

Notatek lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględ-

niać, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby uprawnionej do podejmowania wkładu.

§ 41.

Kasa może zbierać wkłady oszczędnościowe poza lokalem Kasy przez osoby do tego upoważnione i potwierdzać ich przyjęcie w sposób, określony przez Związek Kas Oszczędności.

§ 42.

Kasa może organizować szkolne, robotnicze i t. p. kasy oszczędności i dla tych kas wystawiać specjalne książeczki oszczędnościowe. Tego rodzaju książeczki posiadają pełne prawa i przywiłaje książeczek oszczędnościowych.

Kasa może przyjmować wkłady o specjalnym przeznaczeniu (celowe), jak również wydawać znaczki oszczędnościowe oraz skarbonki oszczędnościowe.

§ 43.

Wpłaty mogą być skutecznie bez przedkładania książeczki oszczędnościowej drogą przekazów pocztowych, listów pieniężnych, czeków i drogą przelewów bezgotówkowych. Tego rodzaju wpłaty wpisuje się do książeczki oszczędnościowej przy najbliższym jej przedstawieniu w Kasie.

§ 44.

Całkowita lub częściowa wypłata wkładu, nawet w przypadku egzekucji, może nastąpić tylko za przedstawieniem książeczki.

Każdej osobie, przedstawiającej do wypłaty książeczkę oszczędnościową, nie opatrzoną zastrzeżeniem, choćby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, Kasa może wypłacić wkład i nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki, o ile utrata książeczki nie została uprzednio zgłoszona w Kasie.

Wypłata wkładów z książeczki oszczędnościowej, opatrzonej zastrzeżeniem, powinna być dokonana zgodnie z treścią zastrzeżenia.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wkładów, wykazanych w książeczce oszczędnościowej, może nastąpić również za poprzednim nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty, oraz adresu wkładcy bądź osoby, na ręce której wypłata ma nastąpić i za wyraźnym wskazaniem, w jaki sposób i do których rąk książeczka ma być zwrócona, lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli osoba ta odpowiednio do polecenia się wylegitymuje i jeżeli zastrzeżenie w książeczce zastrzeżeń co do odnośnego wkładu wpłacie takiej się nie sprzeciwia. Wpłaty takiej dokonywa Kasa na ryzyko wkładcy.

Kasa upoważniona jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłaceniu całego kapitału wraz z odsetkami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i unieważnia.

§ 45.

Wysokość obowiązującej stopy procentowej od wkładów podaje Kasa do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń Kasy.

§ 46.

Odsetki od wkładów oszczędnościowych dolicza się do wkładów co pół roku (co rok). Przy likwidacji wkładu wypłaca się odsetki bieżące. Bieg odsetek rozpoczyna się od następnego dnia powszedniego po dniu wpłaty i biegnie do ostatniego dnia powszedniego, poprzedzającego dzień wypłaty. Kasa może w drodze udzielania premii lub nagród wyróżniać pewne kategorie książeczek oszczędnościowych, na warunkach ustalonych przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

§ 47.

O zniszczeniu lub utraceniu książeczki oszczędnościowej powinien jej właściciel zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w Kasie bądź w jej oddziale lub zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie właściciela książeczki oszczędnościowej w Kasie o jej zniszczeniu lub utraceniu ma ten skutek, że Kasa obowiązana jest wstrzymać wszelkie wypłaty z takiej książeczki. Obowiązek ten wygasa po upływie 1-go miesiąca od dnia zgłoszenia, jeżeli zgłaszający nie przedstawi w ciągu tego terminu dowodu sądowego o wszczęciu postępowania umarzającego.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładu lub odsetek po upływie 6-ciu miesięcy od zgłoszenia, a przed uznaniem książeczki za nieważną, nastą-

pie może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzenia wkładem.

Umorzenie zniszczonej lub utraconej książeczki oszczędnościowej, z wyjątkiem książeczek wystawionych na imiennie oznaczoną osobę z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych oraz książeczek do sumy 50 złotych, następuje trybem przewidzianym dla unieważnienia utraconych tytułów na okaziciela.

§ 48.

Przepisy § 47 statutu niniejszego nie mają zastosowania do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imiennie oznaczoną osobę, z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych.

O zniszczeniu lub utraceniu takiej książeczki powinien jej właściciel zgłosić pisemnie w Kasie lub jej oddziale bądź zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano, oraz ogłosić o tym w (nazwa dziennika urzędowego związku założycielskiego, a w braku tegoż, nazwa dziennika urzędowego właściwego województwa).

Po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia, Kasa może wydać nową książeczkę oszczędnościową, na którą przenosi się saldo książeczki zniszczonej lub utraconej.

§ 49.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe mają charakter lokat z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym).

Książeczki oszczędnościowe mogą być przyjmowane na kaucje i wadła, wymagane z jakiegokolwiek tytułu przez władze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe i komunalne oraz monopole państwowe, na równi z kaucjami i wadłami, składanymi w gotówce.

Na książeczki oszczędnościowe mogą być składane depozyty sądowe, wkłady sieroce, wkłady osób pozostających pod opieką i kuratelą.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe wolne są od zajęcia do wysokości 2.500 złotych.

§ 50.

Do umownego przeniesienia własności książeczki oszczędnościowej na inną osobę konieczne jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki oszczędnościowej, chociażby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, będzie uważany za jej właściciela, o ile książeczka nie jest opatrzona zastrzeżeniem.

§ 51.

Kasie przysługuje prawo wypowiedziania wkładów.

Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy.

Wkłady wypowiedziane, o ile nie zostaną podniesione przez wkładców w terminie oznaczonym w zawiadomieniu lub ogłoszeniu, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia nie ma obowiązku płacić lub doliczać dalszych odsetek.

§ 52.

Kasa może odmówić przyjęcia wkładu w następujących przypadkach:

- a) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie;
- b) gdy wkładca nadużył zaufania Kasy;
- c) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 53.

Niepodjęte wkłady na książeczki oszczędnościowe oraz dopisane do nich odsetki przedawniają się z upływem 20 lat od dnia, w którym nastąpiła ostatnia wpłata lub wypłata.

Przedawnione wkłady przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 54.

Kasa powinna umieszczać w papierach państwowych lub przez państwo gwarantowanych taką część sumy wkładów oszczędnościowych, aby wartość imienna tych papierów wartościowych odpowiadała co najmniej 5% tej sumy. Od obowiązku tego zwolniona jest Kasa, jeśli jej wkłady oszczędnościowe nie przekraczają sumy 200.000 zł.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku (nazwa związku założycielskiego) i jest osobno administrowany.

§ 56.

Kasa powinna tworzyć następujące fundusze:

- a) fundusz zasobowy,
- b) fundusz wyrównawczy,
- c) fundusz amortyzacyjny nieruchomości, (inne fundusze).

§ 57.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych czystych zysków na pokrycie strat bilansowych Kasy. Powinien on wynosić co najmniej 10% sumy wkładów oszczędnościowych i innych zobowiązań Kasy z końca roku obrotowego, nie wliczając w tę sumę zobowiązań z tytułu redyskonta.

Fundusz zasobowy Kasy powinien być w 50% swej wysokości bądź nadwyżki ponad lokatę w nieruchomościach umieszczony w polskich państwowych papierach procentowych lub papierach przez państwo gwarantowanych. W razie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby upłynienia zasobów Kasa może papiery wartościowe stanowiące lokatę funduszu zasobowego zbyć lub zastawić na podstawie uchwały Rady Kasy, zatwierdzonej przez Związek Kas Oszczędności.

Nabycie lub budowa nieruchomości dla własnego użytku może nastąpić tylko z funduszy zasobowych i funduszy o szczególnym przeznaczeniu na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem Władzy Nadzorczej.

§ 58.

Fundusz wyrównawczy przeznaczony na pokrycie strat kursowych na papierach wartościowych powinna Kasa tworzyć z osiągniętych na papierach zwyżek kursowych oraz z sum przeznaczonych na ten cel przy podziale czystego zysku.

§ 59.

Fundusz amortyzacyjny nieruchomości obowiązana jest Kasa tworzyć przez coroczne odpisy na amortyzację nieruchomości Kasy. Fundusz ten ma na celu gromadzenie rezerwy wyrównawczej, wyrażającej obniżenie wartości nieruchomości na skutek zużycia przy równoczesnym pozostawieniu po stronie czynnej bilansu pełnej wartości nabycia nieruchomości.

Odpisom na fundusz amortyzacyjny podlegają również nieruchomości nabyte przez Kasę w poszukiwaniu własnych pretensyj.

Za podstawę obliczenia wartości amortyzacji należy przyjąć wartość nabycia danego obiektu majątkowego, powiększoną o kwotę nakładów kapitałowych (kapitałnych remontów).

§ 60.

Fundusz emerytalny powinien być osobno administrowany oraz lokowany bądź w papierach wartościowych, posiadających zgodnie z przepisami prawa bezpieczeństwo prawne (pupilarne), bądź w nieruchomościach przynoszących dochód.

IV. RACHUNKOWOŚĆ.

§ 61.

Rokiem obrotowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Kasa prowadzi rachunkowość według zasad stosowanych przez przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków oraz zgodnie z instrukcją Związku Kas Oszczędności.

§ 62.

Najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrotowego Dyrekcja Kasy powinna złożyć Radzie Kasy sprawozdanie z działalności za rok ubiegły wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat, zbadane przez Komisję Rewizyjną. Rada Kasy powinna powziąć uchwałę najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty ich otrzymania, po czym Dyrekcja powinna przestać je Związkowi Kas Oszczędności do zbadania (nazwa organu wykonawczego związku założycielskiego i nazwa władzy właściwej do zatwierdzenia uchwał finansowych związku założycielskiego) do wiadomości.

Najpóźniej do dnia 1 czerwca każdego roku Dyrekcja Kasy powinna podać do wiadomości publicznej bilans i rachunek zysków i strat w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy i przez zamieszczenie w organie prasowym Związku Kas Oszczędności.

§ 63.

Szczegółowy sposób sporządzania rocznego zamknięcia rachunków określa instrukcja bilansowa, wydana przez Związek Kas Oszczędności.

§ 64.

O przeznaczeniu czystych zysków i o sposobie podziału stanowi Rada Kasy, stosując przepisy art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860).

Władza Nadzorcza może w wyjątkowych okolicznościach zakazać użycia części zysków na cele publiczne i polecić przelanie ich na dalsze powiększenie funduszu zasobowego.

§ 65.

Księgi i kartoteki wkładów oszczędnościowych powinny być przechowywane przez lat trzydzieści, inne zaś księgi, kartoteki, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, pisma, dotyczące zapisów, oraz spłacone książeczki oszczędnościowe — przez lat dziesięć. Przy księgach i kartotekach terminy liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym został uskuteczony ostatni zapis do księgi lub kartoteki.

V. SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA KASY.

§ 66.

Kasa wolna jest:

- 1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego;
- 2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;
- 3) od opłat stemplowych:
 - a) od podań, wnoszonych tak przez Kasę Oszczędności, jak i przez zakłady zastawnicze (lombardy),
 - b) od pism, sporządzanych celem połączenia kas oszczędności, przewidzianego w dziale VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności;
- 4) od podatku od kapitałów i rent od przychodów od wszelkiego rodzaju lokat pieniężnych Kasy Oszczędności, umieszczonych w innych instytucjach finansowych.

Przychody od wkładów na książeczki oszczędnościowe są wolne od podatku od kapitałów i rent do kwoty, której wysokość określi Minister Skarbu.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Kasę Oszczędności, jak również wszelkie pokwitowania z odbioru wkładów oszczędnościowych, wystawiane przez wkładców, oraz upoważnienia do odbioru wkładów oszczędnościowych — są wolne od opłaty stemplowej.

Obligacje, stwierdzające pożyczkę, udzieloną przez Kasę Oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% sumy zobowiązania.

§ 67.

Należności pieniężne Kasy Oszczędności w sumie nieprzekraczającej 1.000 złotych mogą być ściągane w trybie administracyjnym. Przepis ten ma zastosowanie do poszczególnych obligacji, bez względu na ogólne zadłużenie dłużnika.

Tytuł wykonawczy dla tych należności stanowią wykazy zaległości z ksiąg handlowych, wystawione przez Kasę i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji.

§ 68.

Dokumenty wystawione zgodnie z § 25 statutu niniejszego są dokumentami publicznymi.

VI. LIKWIDACJA KASY.

Likwidacja Kasy Oszczędności może nastąpić:

- 1) na skutek uchwały (nazwa organu stanowiącego związek założycielskiego), zatwierdzonej przez Władzę Nadzorczą,
- 2) z mocy zarządzenia Władzy Nadzorczej.

§ 70.

Likwidację Kasy przeprowadza się na podstawie przepisów art. 55—65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz przepisów §§ 39—43 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Kasa powinna zwracać się do Władzy Nadzorczej, jak również do Ministra Skarbu za pośrednictwem Związku Kas Oszczędności.

W celu wykonywania bezpośredniego nadzoru nad działalnością Kasy Władza Nadzorcza może mianować na koszt Kasy Komisarza Rządowego i jego zastępcę, określając zarazem jego prawa i obowiązki oraz wysokość jego wynagrodzenia.

§ 72.

W razie stwierdzenia, że działalność Kasy sprzeczna jest z prawem lub statutem, bądź jest szkodliwa dla interesu publicznego, Władza Nadzorcza może zawiesić w czynnościach poszczególnych członków organów Kasy. Rozwiązanie Rady Kasy powoduje rozwiązanie komisji wybranych przez Radę.

Władza Nadzorcza mianuje w miejsce zawieszonych w czynnościach lub rozwiązanych organów Kasy Tymczasowy Zarząd na koszt Kasy lub [nazwa związku założycielskiego]. Tymczasowy Zarząd w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Dyrekcji Kasy. Wybór nowych organów Kasy powinien nastąpić najpóźniej w ciągu jednego roku od czasu ustanowienia Tymczasowego Zarządu.

Władza Nadzorcza może uchylać lub zawieszać uchwały i zarządzenia organów Kasy, naruszające prawo lub statut albo szkodliwe dla interesu publicznego lub interesu Kasy.

VIII. PRZEPISY KONCOWE.

§ 73.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w

§ 74.

Wszelkie zmiany statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

—oOo—

Z Kancelarii P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

P. Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki objął protektorat nad pierwszym polskim kongresem inżynierów, który odbędzie się we Lwowie w dniach 12 — 16 września b. r.

—oOo—

Z Ministerstwa Sprawiedliwości.

Dnia 29 kwietnia odbyło się w Ministerstwie Sprawiedliwości uroczyste zamknięcie pierwszego kursu kryminalistyczno-kryminologicznego dla sędziów śledczych. Na program tego kursu, trwającego 4 tygodnie i obejmującego 32 uczestników z całej Polski, złożyły się wykłady z dziedziny psychiatrii i medycyny sądowej, psychologii zeznań, kryminologii, techniki śledztwa w ogólności, oraz techniki śledztwa w sprawach politycznych, szpiegowskich i karno-skarbowych, wreszcie praktyczne wykłady z zakresu kryminalistyki, buchalterii i t. d. Wykładowcami byli: prof. dr Grzywo-Dąbrowski, prof. dr Baley, doc. dr Łuniewski, biegli sądowi lekarze: dr Felc i dr Manczarski, dalej: dr Battawia, sędziowie śledczy: Skorzyński, Witulski, Kleinert i Halfter, prok. Siewierski, sędzia Semadeni, adw. Skoczyński, oficerowie pp. śledczej: Sobolewski, Jastrzębski, Jakubiec, Drozdowski i Penkala oraz biegły buchalterii p. Wojciechowski.

W uroczystości zamknięcia kursu wzięli udział: P. Minister Sprawiedliwości Witold Grabowski, wicemarszałek Senatu prof. Makowski, pierwszy prezes Sądu Najwyższego p. Supiński, P. Wiceminister Sprawiedliwości Sieczkowski, oraz szereg przedstawicieli sądownictwa i Ministerstwa Sprawiedliwości. Na zaproszenie Pana Ministra, prof. Wacław Makowski wygłosił odczyt na temat „Celu w prawie”, po czym P. Minister Sprawiedliwości zamknął posiedzenie przemówieniem,

w którym, złożwszy podziękowanie zakładowi kryminologii Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w osobach prof. Makowskiego i dr Battawii za udział w naukowej organizacji kursu, oraz wykładowcom i słuchaczom za udział w tym kursie, stwierdził, że zagadnienie wyszkolenia sędziów w Polsce wyłoniło się stopniowo, jako zagadnienie szczególnej doniosłości. Okres dotychczasowy był okresem organizacji, tworzenia form ustrojowych. Mieliśmy dostateczne stosunkowo kadry sędziów, którzy w służbie zaborczej zdobyli wiedzę i doświadczenie.

Teraz, gdy formy organizacyjne sądownictwa polskiego okrzepły, gdy coraz większą w nim rolę odgrywa młode pokolenie, wychowane w polskich uczelniach, i gdy jednocześnie życie stawia większe wymagania, zagadnienia wyszkolenia zyskują na wadze i znaczeniu.

„Stan rzeczy, jaki mamy obecnie, określe śmiało — mówi P. Minister — jako zupełnie niezadawalający. Formy dotychczasowe uniwersyteckich studiów prawniczych spotkały się z bardzo ostrą krytyką. Wszyscy niemal — od profesorów do studentów, uważają, że studia w tej formie nie dają absolwentom należytego przygotowania zawodowego. Po opracowaniu tego zagadnienia, opierając się na opiniach szeregu najznakomitszych profesorów prawa, podjąłem niedawno u Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego inicjatywę reformy studiów, podyktowaną względami na interes wymiaru sprawiedliwości, który w pierwszym rzędzie potrzebuje tęgich prawników. Na rezultaty tej akcji czekać musimy jednak długo. Zanim pokolenie tych, którzy studiować będą prawo według nowego, zreformowanego systemu, zasiądzie na fotelach sędziowskich i prokuratorskich, upłynie lat kilkanaście. Musimy zatem na naszym terenie działać już teraz. Sprawa jest palącą, nie mamy czasu do stracenia.

Patrząc krytycznie na studia uniwersyteckie, musimy stwierdzić, że również i aplikacja sądowa szkoli niedostatecznie. Podjąłem starania o poprawę tego stanu, ale nie mam jeszcze możliwości radykalnego zreformowania aplikacji w ramach istniejącego budżetu. Przerzucamy zatem część zadań szkolenia na okres asesury, ale i tu piętrzą się trudności, wynikające z przeciążenia asesorów pracą zawodową i z tego, że wielu z nich pracuje na głębokiej prowincji, zdala od większych ośrodków.

Widzimy przeto, że szkolenie sędziego nie może kończyć się w okresie przed nominacją. Nie może kończyć się dlatego, że nie zostało ono należyście przeprowadzone we właściwym czasie, a także i dlatego, że życie stawia coraz nowe wymagania, że wiedza wciąż idzie naprzód, że coraz nowsze jej zdobycze musimy chwycić, aby sprostać zadaniom. Kto nie chce skostnieć, zeszytywieć w rutynie, ten musi uczyć się do końca życia, musi uczyć się, choćby wstąpił na najwyższe szczeble kariery.

Prawdę tę zrozumiano już niemal wszędzie. W wojsku — przechodzą przeszkolenie wszyscy, od szeregowca do generałów. Lekarze, inżynierowie, urzędnicy administracji, niemal wszyscy uzupełniają stale swe wiadomości zawodowe.

Urządzając kursy, wybraliśmy na początek sędziów śledczych, gdyż w dziedzinie ich pracy nauki pomocnicze, a przede wszystkim kryminalistyka, mają podstawowe znaczenie dla należytego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości karzącej. Znajomość tych nauk jest oczywiście niezbędna i dla sędziego orzekającego. Jeżeli jednak nie możemy za jednym zamachem przeszkolić wszystkich, to uważam, że pilniejsze jest należyte wyszkolenie sędziów śledczych, gdyż zastosowanie lub niezastosowanie przez nich nowoczesnych metod naukowych w toku postępowania przygotowawczego jest decydujące dla dalszego biegu sprawy sądowej.

Rolę i znaczenie śledztwa i sędziego śledczego w całej pełni docerziam i sędzę, że zarówno ustrojowe, jak i procesowe stanowisko sędziów śledczych w obecnym stanie naszego ustawodawstwa nie jest ujęte w sposób należyty, a sędzia śledczy sprowadzony jest do niewłaściwej, zbyt skromnej roli.

Nie jestem zwolennikiem zniesienia instytucji śledztwa sądowego. Wypowiedzieć się muszę jedynie za pewną jego reformą.

Wracając do zagadnienia wyszkolenia, stwierdzę pragnę z naciskiem, iż ponad wszystko stawiam należyte przygotowanie psychiczne sędziego i prokuratora do spełniania powierzonej mu przez Państwo funkcji. Prawnik, choćby nawet w najwyższym stopniu posiadał wiedzę prawniczą i pomocniczą, jeżeli nie będzie miał zrozumienia dla swych zadań, jeżeli się głęboko nie przejmie swym posłannictwem, jeżeli będzie poświęcał życie i interes społeczny dla doktryny — nie będzie nic wart jako sędzia. Prawo, zwłaszcza prawo procesowe, jest jedynie środkiem w dążeniu do celu, jakim jest walka z przestępczością. Rozwój myśli prawniczej w ciągu wieku 19-go na podłożu doktryn liberalistycznych doprowadził do tego, że nieraz prawnicy — praktycy tracą z oczu właściwy cel swej działalności, i zafascynowani środkiem, jakim jest prawo, ze środka tego robią cel swej pracy. Polski sędzia karny i prokurator mu-